

INTEGRIRANI
TERITORIJALNI
PROGRAM ZA
OTOKE
2021.-2027.

25. listopada 2021. godine

Najvažnije o Integriranom teritorijalnom programu (ITP-u)

- Jedan od programa koji su predviđeni za financiranje u programskom razdoblju EU 2021.-2027.
- ITP će se provoditi u okviru cilja Ulaganje za radna mjesta i rast u okviru Kohezijske politike EU-a.
- Pridonijeti će ispunjavanju ciljeva politike 1, 2, 4 i 5
- Višefondovski program (EFRR, FPT i KF) za rješavanje specifičnih problema na lokalnoj i regionalnoj razini.

U pogledu pristupa **ITP** je usredotočen na sljedeća ekonomsko-geografska područja:

Razvoj
potpomognu
tih i brdsko-
planinskih
područja

Razvoj
pametnih i
održivih
gradova

Razvoj
pametnih i
održivih
otoka

Pametna
specijalizacija i
jačanje pozicije
regionalnog
gospodarstva u
globalnim lancima
vrijednosti
(industrijska
tranzicija)

Fond za
pravednu
tranziciju

ZAŠTO OTOCI U ITP-u?

Specifičnost otoka: otežana prometna dostupnost, nedostatna infrastruktura, nepovoljna ekonomska struktura te utjecaj sezonalnosti turizma na cjelokupnu infrastrukturu i način život na otocima.

Brojni društveno-gospodarski problemi poput nedostatka zdravstvenih, socijalnih i odgojno-obrazovnih usluga na otocima, slabijih poslovnih prilika te viših troškova života i ulaganja na otocima.

Posebним programom za otoke koji se temelji na teritorijalnom pristupu odgovara se na te specifičnosti identificiranjem ključnih područja djelovanja te otvaranjem mogućnosti za provedbu ciljanih intervencija na otocima i rješavanje lokalnih potreba.

ZAŠTO OTOCI U ITP-u? – MEĐUNARODNI OKVIR

Ugovor o Europskoj uniji i Ugovor o funkcioniranju Europske unije

- Članak 174. - otoci se smatraju područjima izloženim ozbiljnim i trajnim prirodnim ili demografskim poteškoćama

Rezolucija o posebnoj situaciji otoka

- Ključni izazovi i specifičnosti otoka proizlaze iz zajedničkih i trajnih posebnih obilježja koja otoke jasno razlikuju od kontinentalnih područja

Deklaracija o pametnim otocima

- Daje smjernice za razvoj pametnih, uključivih i uspješnih otočnih zajednica
- Preuzeto u članku 22. Zakona o otocima

The Memorandum of Split

- Potpisan u Splitu 2020. za vrijeme predsjedanja RH Vijećem EU
- Energetska tranzicija otoka poštujući posebnost svakog otoka

ZAŠTO OTOCI U ITP-u? – NACIONALNI OKVIR

Zakonodavni okvir RH

Strateški okvir RH

Zakon o regionalnom razvoju

Zakon o otocima

NRS 2030.

NPRO 2021.-2027.

Članak 38.a - Područja s razvojnim posebnostima

Definira politiku otočnog razvoja

Razvojni smjer 4 - Ravnomjerni regionalni razvoj

Strateški cilj 12 - Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima

Prioritetno područje - Razvoj pametnih i održivih otoka

Definira provedbu ciljeva iz NRS-a u upravnom području razvoja otoka

Okvir za oblikovanje programa, projekata, mjera i aktivnosti

CILJEVI PROVEDBE ITP-a

ITP za otoke se provodi u okviru Posebnog cilja 5(ii) „Poticanje integriranog i uključivog lokalnog društvenog i gospodarskog razvoja, lokalnog razvoja u području okoliša, kulture, prirodne baštine, održivog turizma i sigurnosti u područjima koja nisu urbana“

ITP za otoke integrira **ciljeve održivog razvoja** sukladno Članku 20. Zakona o otocima koji pretpostavljaju stabilan gospodarski razvoj otoka, pravednu raspodjelu socijalnih mogućnosti za sve otočane, zaštitu otočnog okoliša i povećanje otpornosti na klimatske promjene.

Operacije u ITP-u

- Operacije u ITP-u su prioritizirane na način da pokrivaju specifične potrebe otoka koje su lokalnog karaktera i koje povezuju više tema s potencijalom njihove integracije na programskoj i projektnoj razini.
- Predložene operacije na najefikasniji način objedinjavaju potrebu za financiranjem otočnih razvojnih projekata koji se ne bi mogli financirati iz drugih izvora, primjenu koncepta Pametnog otoka i obavezan doprinos klimatskim ciljevima EU
- Za provedbu operacija u okviru ITP-a za otoke namijenjeno je ukupno 150 mil. EUR (približno 1,14 mlrd. HRK) iz EFRR-a.

1. Održivo upravljanje, očuvanje i korištenje otočnog prostora

2. Unaprjeđenje poslovne i javne infrastrukture

3. Valorizacija kulturne baštine i razvoj kulturnih usluga

4. Promicanje energetske učinkovitosti

1) Održivo upravljanje, očuvanje i korištenje otočnog prostora

- **CILJANE SKUPINE:** JLP(R)S, vatrogasne službe, civilna zaštita, javne ustanove i tvrtke, civilno društvo, stanovnici otoka
- **OBLIK POTPORE:** u cijelosti predviđeno korištenje granta
- **AKTIVNOSTI:**
 - **Zaštita od prirodnih prijetnji (požari, suše i oluje):**
 - Izgradnja i obnova vatrogasnih domova,
 - Izgradnja i uređenje protupožarnih prometnica i prosjeka,
 - Kupnja tematske/specijalizirane opreme i vozila te edukacija o korištenju iste (npr. vatrogasne opreme, opreme za potrebe civilne zaštite, opreme za nadzor i upozorenje)
 - **Ulaganja u zelenu i plavu infrastrukturu:**
 - Zelena infrastruktura - revitalizacija parkova, prostora za rekreaciju, šuma i šumskih puteva i sl.
 - Plava infrastruktura - sanacija obale, obalnih zidova, izgradnja lukobrana i sl.

1) Održivo upravljanje, očuvanje i korištenje otočnog prostora

- **PRIHVATLJIVE VRSTE TROŠKOVA:**

- Građevinski radovi, hortikulturalni radovi, nadzor radova i zaštita na radu
- Priprema projektne i tehničke dokumentacije (npr. idejno rješenje ili projekt, projekt opremanja ili uklanjanja, održavanja, geodetski i geotehnički, parcelacijski elaborat, revizije građevinskih projekata, troškovnik radova i opreme, studija izvedivosti i analiza troškova i koristi, izrada dokumentacije za javnu nabavu radova, robe i usluga, projektna prijava i ostala dokumentacija)
- Organizacija edukacija i aktivnosti jačanja kapaciteta ciljanih skupina u području zaštite okoliša i borbe protiv klimatskih promjena
- Informativna događanja i promotivne kampanje,
- Poticanje sudjelovanja lokalne zajednice u otočnom razvoju

2) Unaprjeđenje poslovne i javne infrastrukture na otocima

- **CILJANE SKUPINE:** gospodarski subjekti i poduzetnici, pružatelji i korisnici javnih usluga, JLP(R)S, javne ustanove i javne tvrtke stanovnici otoka, civilno društvo, stanovnici otoka
- **OBLIK POTPORE:** u cijelosti predviđeno korištenje granta
- **AKTIVNOSTI:**
- **Poslovna infrastruktura:**
 - Izgradnja ili obnova infrastruktura namijenjenu istraživanju i razvoju - poduzetničkih potpornih institucija (npr. inkubatora i co-working prostora)
 - Izgradnja ili obnova skladišnih i poslovnih prostora unutar poslovnih zona
 - Usluge inkubatora (administrativne usluge, telekomunikacijske i informatičke usluge, pomoć pri poslovnom planiranju i pružanju savjetodavnih usluga, promocija i ostale marketinške usluge, organizacija edukacijskih seminara, umrežavanje poduzeća, financijsko savjetovanje i podrška)

2) Unaprjeđenje poslovne i javne infrastrukture na otocima

- **AKTIVNOSTI:**

- **Socijalna infrastruktura na otvorenom i zatvorenom te ostala infrastruktura namijenjena javnoj uporabi:**

- Obnova i opremanje infrastrukture za djelovanje pružatelja socijalnih usluge u zajednici i organizacija civilnog društva,
- Izgradnja ili obnova sportsko-rekreativne infrastrukture otvorenog i zatvorenog tipa (dvorane, biciklističke staze, prijelaze i parkirališta za bicikle, pješačke staze)
- Povećanje sigurnosti, uređenje i obnova drugih javnih prostora na kojima se građani okupljaju, zadržavaju i borave (uključujući trgove, ulice, parkove, prilazne ceste, uređenje javnih parkirnih površina)

- **PRIHVATLJIVE VRSTE TROŠKOVA:**

- Aktivnosti pripreme projektne i tehničke dokumentacije
- Građevinski radovi, hortikulturalni radovi, nadzor radova i zaštita na radu
- Energetska obnova zgrada i poslovnih prostora (obnova ovojnice zgrade, sustava grijanja i hlađenja, ugradnja fotonaponskih modula, uvođenje sustava automatizacije i upravljanja objektom i sl.).

3) Valorizacija kulturne baštine i razvoj kulturnih usluga

- **CILJANE SKUPINE:** JLP(R)S, javne ustanove i javne tvrtke, gospodarski subjekti, civilno društvo, kulturne ustanove, stanovnici otoka, turisti i turističke zajednice
- **OBLIK POTPORE:** u cijelosti predviđeno korištenje granta
- **AKTIVNOSTI:**
- **Obnova i revitalizacija objekata kulturne baštine i kulturno-turističkih lokacija:**
 - Obnova i valorizacija materijalnih kulturnih dobara na otocima poput pojedinačnih građevina, kulturno-povijesnih cjelina, arheoloških nalazišta i ostale nepokretne kulturne baštine
 - Digitalizacija pokretne kulturne baštine otoka, poput muzejskih i knjižničnih zbirki
 - Obnova postojećih i otvaranje novih muzeja te posjetiteljskih centara s ciljem interpretacije kulturne baštine
 - Poticanje tradicionalnih umijeća i obrta, folklornih i gastronomskih običaja te baštinjenje govora i otočnih dijalekata
 - Razvoj kulturne i kreativne industrije

3) Valorizacija kulturne baštine i razvoj kulturnih usluga

- **PRIHVATLJIVE VRSTE TROŠKOVA:**

- Aktivnosti pripreme projektne i tehničke dokumentacije,
- Građevinski radovi, hortikulturalni radovi, nadzor radova i zaštita na radu
- Mjere energetske obnove (obnova ovojnice, sustava grijanja i hlađenja, ugradnja fotonaponskih modula)
- Organizacija raznih događanja i manifestacija
- Edukacije lokalnog stanovništva i posjetitelja

4) Promicanje energetske učinkovitosti

- **CILJANE SKUPINE:** JLP(R)S, javne ustanove i javne tvrtke, gospodarski subjekti i stanovnici otoka
- **OBLIK POTPORE:** za 65% ukupne alokacije - grant
za 35% ukupne alokacije - financijski instrumenti

- **AKTIVNOSTI:**

GRANT

- Energetska obnova zgrada za javnu namjenu (javna uprava, škole, bolnice itd.)
- Kampanje i edukacije lokalnog stanovništva o mjerama energetske učinkovitosti
- Energetski učinkovita i pametna rješenja na javnim površinama (demonstracijski projekti)

FINANCIJSKI INSTRUMENTI

- Energetski učinkovita i pametna rješenja na javnim površinama (ostali projekti-manji sustavi opskrbe električnom energijom)
- Povećanje energetske učinkovitosti prometnih sustava (npr. e-punionice)

FINANCIJSKI INSTRUMENTI

Dijana Bezjak, voditeljica službe za
financijske instrumente

Teritorijalne strategije – glavni preduvjet za ITP

Članak 28. CPR - Integrirani teritorijalni razvoj

“ Ako država članica pruža potporu integriranom teritorijalnom razvoju, ona to čini putem teritorijalnih ili lokalnih razvojnih strategija...”

Teritorijalnim pristupom razvoju kroz izradu teritorijalnih strategija potiče se participativni pristup rješavanju lokalnih problema u kojem proces vode predstavnici regionalne i lokalne zajednice (*bottom-up pristup*).

Teritorijalne strategije uskladiti će se s Nacionalnim planom razvoja otoka 2021.-2027. i županijskim planovima razvoja (izrada u tijeku) i to prvenstveno za područja intervencija koja su identificirana za financiranje putem ITP-a, a doprinositi će i njihovim pokazateljima uspješnosti provedbe.

Regionalni i lokalni dionici su na taj način u mogućnosti izravno utjecati na kreiranje smjerova razvoja za svoje otoke čime ujedno jačaju društvenu koheziju i kapacitete za strateško planiranje i provedbu projekata unutar otočne zajednice.

Teritorijalne strategije – obavezan sadržaj

Članak 29. CPR-a propisuje **elemente** koje teritorijalne strategije trebaju sadržavati:

- (a) zemljopisno područje koje ta strategija obuhvaća;
- (b) analizu razvojnih potreba i potencijala područja, uključujući gospodarske, socijalne i okolišne međupovezanosti;
- (c) opis integriranog pristupa rješavanju utvrđenih razvojnih potreba i potencijala područja;
- (d) opis sudjelovanja partnera u pripremi i provedbi strategije u skladu s člankom 8.

Teritorijalne strategije - mogu sadržavati i popis operacija kojima treba pružiti potporu

Teritorijalne strategije – način donošenja

- Planirana je izrada teritorijalnih strategija za obalno-otočne županije.
- Zemljopisno područje i obveza izrade teritorijalnih strategija će se utvrditi donošenjem službene Odluke od strane MRRFEU.
- Nakon donošenja Odluke formirati će se Radne skupine po županijama, a nositelji izrade teritorijalnih strategija bit će jedinice područne (regionalne) samouprave.
- Proces izrade teritorijalnih strategija koordinirat će MRRFEU.

Teritorijalne strategije – sastav Radne skupine

Članak 8. CPR - Partnerstvo i višerazinsko upravljanje

Na razini obalno-otočnih županija planira se osnivanje Radnih skupina koje će uključivati sljedeće dionike:

- regionalna, lokalna, gradska i druga javna tijela;
- gospodarske i socijalne partnere;
- predstavnike regionalnih razvojnih agencija (regionalni koordinatori, otočni koordinatori);
- relevantna tijela koja predstavljaju civilno društvo, a pokrivaju teme od važnosti za ITP
- prema potrebi, istraživačke organizacije i sveučilišta.

Radnu skupinu potrebno je oformiti prije početka same izrade TS.

Prijedlog strukture teritorijalnih strategija

1. Uvod

2. Teritorijalni obuhvat

3. Analiza razvojnih potreba i potencijala područja

- Društvo
- Gospodarstvo
- Kulturna baština i usluge
- Zaštita prirode i okoliša
- Čista energija, energetika, obnovljivi izvori energije, prilagodba klimatskim promjenama

4. Opis integriranog pristupa

5. Uključenost partnera

6. Popis projekata

Prijedlog strukture teritorijalnih strategija

1. Uvod

- Svaka teritorijalna strategija treba uvodno sadržavati informaciju o razlozima izrade i donošenja
- MRRFEU će pripremiti primjer teksta kojeg će nositelji prilagođavati ovisno o potrebama.

2. Teritorijalni obuhvat

- U ovom dijelu potrebno je navesti opće podatke o geografskom području, administrativno-teritorijalnom ustroju, broju otoka, površini, stanovništvu i sl.

3. Analiza razvojnih potreba i potencijala područja

- Područja koja ulaze u analizu su istovjetna onima koje obuhvaćaju predložene operacije unutar ITP za otoke.
- Gdje god je moguće potrebno je koristiti analitiku iz Nacionalnog plana razvoja otoka 2021.-2027. i županijskih planova razvoja
- Područja koja se analiziraju su: Društvo, Gospodarstvo, Kulturna baština i usluge, Zaštita prirode i okoliša te Čista energija, energetika, obnovljivi izvori energije, prilagodba klimatskim promjenama

Prijedlog strukture teritorijalnih strategija –

3. Analiza razvojnih potreba i potencijala područja

Prijedlog strukture teritorijalnih strategija

4. Opis integriranog pristupa

- Integrirani pristup potrebno je prikazati kroz opis ekonomskih, socijalnih i ekoloških poveznica između planiranih intervencija i projekata.
- Operacije predviđene ITP-om i projekti definirani u teritorijalnim strategijama trebaju biti međusobno povezani i međuovisni u pogledu postizanja zajedničkih ciljeva otočnog razvoja.

5. Uključenost partnera

- Potrebno je prikazati uključenost partnera u cjelokupan proces izrade TS (sastanci radne skupine, savjetovanja s lokalnim dionicima, ankete, fokus grupe i sl.)

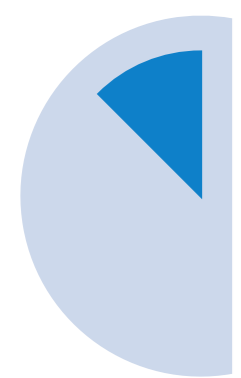
6. Popis projekata

- Teritorijalne strategije trebaju sadržavati popis projekata uz jasno naznačen prikaz njihove integriranosti.
- Potrebno je navesti osnovne podatke o projektima (naziv projekta, nositelj projekta, iznos, integriranost s drugim projektom/projektima, broj bodova)

Teritorijalne strategije – metodologija prioritizacije projekata

- S obzirom na veliku bazu otočnih projekata te ograničena sredstva ITP-a, potrebno će biti uspostaviti sustav prioritizacije projekata.
- Bodovanje projekata će se vršiti temeljem sljedećih kriterija:

Doprinos ostvarenju pokazatelja

Minimalan doprinos pokazateljima treba biti u visini relativnog iznosa financijskih sredstava potrebnih za realizaciju projekata.

Spremnost projekata

Stupanj razrađenosti projekta i vrijeme potrebno za prikupljanje sve potrebne dokumentacije.

"Spillover" efekt

Odnosi se na rezultate samog projekta koji nisu usmjereni samo na određenu mikrolokaciju već se koristi i iskustva iz projekta "prelijevaju" i na druge JLS-ove unutar istog otoka ili na druge otoke.

Integriranost projekta

Na koji način je projekt povezan s jednim ili više projekata u okviru iste teritorijalne strategije.

Zahvaljujemo na pozornosti!

Uprava za otoke
otoci@mrrfeu.hr